

EDİTÖRDEN

Varlığını, yaşadığı krizlerden kendisini yenileyerek çıkmayı başarmasına borçlu olan kapitalizm yine krizde. Sistemin işleyişinin ortaya çıkardığı gelir eşitsizlikleri, nüfusun büyük çoğunluğunun katlandığı yaşam ve çalışma şartlarının ağırlığı, krizlerin neden olduğu büyüme aksaklıkları gibi sorunlar neticesinde birbirini izleyen aşamalarla dönüşüm geçiren kapitalizm, içerisinde yaşadığımız bu son krizden sonra yaşayabilecek mi? Yaşayanlar görecektir elbette. Ancak, son kriz uygulanan ekonomik sistemin gerçekten Kapitalizm olduğu konusundaki kuşkularımızın artmasına yol açtı. Kapitalist sistem geçirdiği aşamaların sonucunda, özünü oluşturan mülkiyet, rekabet, ticaret ve teşebbüs özgürlüğü gibi unsurları koruyarak sendikacılık, iş yasaları, sosyal güvenlik önlemlerin alınmasına ve toplumsal refahın sağlanması, piyasa mekanizmasının etkin işleyişinin gerçekleştirilmesi konusunda devlet otoritesiyle, devletin denetleyici ve düzenleyici olma fonksiyonuna uyum göstermiştir. Kapitalizmdeki bu değişim sistemin toplumsal duyarlılığa saygılı olmasını sağlamıştır. Sistemin dönüşümü toplumsallaşması yönünde gerçekleşmiştir.

Ancak, içinde yaşadığımız krizin gelişme süreci ve yol açtığı sarsıntının boyutları ele alındığında, kapitalizmin toplumsal bir boyut kazanarak ehlileştirilmesinden çok, sistemin Merkantilizme benzemesine yol açmıştır. Birey ve sınıf çıkarlarının devlet eliyle toplum aleyhine realize edilmesine dayanan bir uygulama ancak böyle açıklanabilir. ABD’de yaşanan mortgage krizi devletin, denetleyici fonksiyonunu görmezden gelerek, finans kapitalinin ürettiği bir şişkinlikle serveti kendi bünyesinde toplamasına imkân vermiş ve bu finansal şişkinliğin taşınamayacağı anlaşıldığında da, bunun faturasını toplumun, bu arada ekonomik ilişki içerisinde olduğu uluslar arası toplumun, ödemesine zemin hazırlamıştır. Bu gün geline nokta, ABD’deki finansman kesiminin geçmiş dönemlerdeki refahının bedeli zaman gecikmesi ile tüm dünyaya ödetilmektedir. Kapitalizmin sosyal bir boyut kazanmasından söz ederken geline nokta Merkantilizme ulaşmak can sıkıcıdır. Bütün o kapitalizmin dönüştüğü iddiaları boşa çıkmaktadır. Krizi üreten finansal kapitalin yine krizden kurtulabilmek için devletten destek alması da ilginçtir. Devlet eliyle zenginleşmek ve bunun bedelini topluma ödetmek, Türkiye’de de izlerini yakalayabildiğimiz bu servet edinme süreci Merkantilizme özgü bir süreçtir.

Kriz, sıcak gündemini üzerinden attığında, ekonomik sistem tartışmaları ve yeni ekonomik düzenlemelere olan ihtiyaç daha şiddetli bir biçimde hissedilecektir.